

Súd: Okresný súd Prievidza
Spisová značka: 29Ps/1/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3825200365
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 08. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Peter Štefčík
ECLI: ECLI:SK:OSPD:2025:3825200365.5

Uznesenie

29Ps/1/2025

Okresný súd Prievidza vo veci opatrovníctva osoby, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. C., D. E. F. X/X, zastúpeného opatrovníčkou G. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. C., D. E. F. X/X, v konaní o návrhu opatrovníčky na zmenu opatrovníka, za účasti mesta Bánovce nad Bebravou a prokurátora Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou, takto

rozhodol:

29Ps/1/2025

- I. Súd odvoláva G. B., nar. XX.XX.XXXX z výkonu funkcie opatrovníka A. B., nar. XX.XX.XXXX.
- II. Týmto rozhodnutím dochádza k zmene rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 23.08.2023 č.k. BN-6Ps/4/2022-90 vo výroku II. a III.
- III. Súd ustanovuje A. B., nar. XX.XX.XXXX za opatrovníka mesto Bánovce nad Bebravou, IČO: 00 310 182, so sídlom mestského úradu Bánovce nad Bebravou, Námestie Ľudovíta Štúra 1/1.
- IV. Úlohou ustanoveného opatrovníka je v rozsahu obmedzenia spôsobilosti na právne úkony obmedzeného zastupovať a spravovať jeho majetok. V prípade, ak pri spravovaní majetku nejde o bežnú vec, je potrebné schválenie súdu.
- V. Opatrovník je povinný podávať súdu dvakrát do roka, a to k 30.06. a k 31.12. kalendárneho roka správy o A. B. a správy o nakladaní s jeho majetkom v rozsahu, v akom je povinný ho zastupovať a do 30 dní po skončení svojej funkcie je povinný súdu podať záverečný účet o správe jeho majetku.
- VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

29Ps/1/2025

- (1) Navrhovateľka sa podaným návrhom zo dňa 22.01.2025 domáha odvolania z funkcie opatrovníka svojho syna A. B. (ďalej aj len „opatrovanec“), do ktorej funkcie bola ustanovená rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č.k. BN-6Ps/4/2022-90, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 29.09.2023. Návrh odôvodnila tým, že syn bol na klinike drogových závislostí v Pezinku a ona ho nemohla prijať po prepustení, pretože ohrozuje jej život a zdravie. Poukázala na svoj nepriaznivý zdravotný stav a vysoký vek, i na agresívne správanie syna, ktorého sa bojí. Nepozná žiadnu inú osobu, ktorá by mohla byť za opatrovníka ustanovená.
- (2) Súd uznesením zo dňa 29.01.2025 č.k. 29Ps/1/2025-8 pribral do konania podľa § 10 ods. 1 zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CMP“) ako účastníka mesto Bánovce nad Bebravou, pretože prichádzalo do úvahy ako nový opatrovník pre opatrovanca pre prípad odvolania navrhovateľky z funkcie opatrovníka.
- (3) Dňa 21.02.2025 vstúpil do konania prokurátor Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou.
- (4) Súd uznesením zo dňa 03.03.2025 č.k. 29Ps/1/2025-19 ustanovil opatrovancovi na zastupovanie v tomto konaní za procesného opatrovníka mesto Bánovce nad Bebravou, a to z dôvodu kolízie záujmov navrhovateľky a opatrovanca. Rozhodol tak v súlade s § 69 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Zároveň súd nariadil pojednávanie vo veci na

06.05.2025. Na pojednávanie predvolal navrhovateľku, procesného opatrovníka (a zároveň účastníka konania) Bánovce nad Bebravou a prokurátora Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou. Mestu a prokurátorovi doručil návrh na začatie konania a umožnil im urobiť k nemu písomné vyjadrenie.

(5) Mesto Bánovce nad Bebravou v písomnom podaní doručenom súdu dňa 13.03.2025 uviedlo, že nesúhlasí s ustanovením za procesného opatrovníka, pričom poukázal na uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa ktorých nemôže byť osoba ustanovená za opatrovníka proti svojej vôli. Poukázali na existenciu blízkych osôb opatrovanca – jeho súrodencov. Takisto poukázali na negatívne správanie opatrovníčky – navrhovateľky v priestoroch mestského úradu v Bánovciach nad Bebravou.

(6) Súd vyzval súrodencov opatrovanca, aby sa vyjadrili k možnosti byť ustanovení za opatrovníka pre opatrovanca pre prípad odvolania navrhovateľky z funkcie. Obaja súrodenci opatrovanca zhodne súdu písomne uviedli, že nesúhlasia s ustanovením do funkcie tak procesného, ako aj hmotnoprávneho opatrovníka.

(7) Na pojednávaní dňa 06.05.2025 navrhovateľka uviedla, že berie návrh na začatie konania späť. Procesný opatrovník neuviedol žiadne dôležité dôvody, pre ktoré by súd nemal konanie zastaviť. Prokurátorka Okresnej prokuratúry Bánovce nad Bebravou nesúhlasila so späťvzatím návrhu na začatie konania z dôvodu, že opatrovanec bol trestne stíhaný pre zločin týrania blízkej a zverenej osoby, ktorého sa mal dopustiť práve na opatrovníčke – navrhovateľke. Z viacerých listinných dôkazov malo vyplývať, že navrhovateľka nevykonáva svoje povinnosti vyplývajúce z funkcie opatrovníka riadne. Poukázala na vyjadrenie samotnej navrhovateľky, že situáciu so synom nezvláda. Sama priznala, že syn denne konzumuje alkohol napriek tomu, že spravuje jeho majetok. Nedokázala zabrániť, aby sa opatrovanec dostal k alkoholu. Zmena v opatrovníctve je spôsob, ako zabezpečiť, aby boli chránené práva opatrovanca a v spojení s tým, jeho život a zdravie a zároveň je daný záujem spoločnosti vzhľadom na pretrvávajúce konflikty medzi navrhovateľkou a opatrovancom najmä v prípadoch, keď je opatrovanec pod vplyvom alkoholu, čo môže vyústiť až do trestnej činnosti majúcej závažné následky.

(8) Navrhovateľka uviedla, že je pravda, že keď bol opatrovanec doma, býval pod vplyvom alkoholu agresívny, ale je v zariadení a všetko je v poriadku. Berie lieky, nepije, zavolá, keď niečo potrebuje. Domáhal sa ísť domov, ale by pokračovalo čo aj predtým. On si vybral aj 1000 € bez toho, aby to ona vedela, pretože nemal v občianskom preukaze zapísané obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. U nej býval zadarmo a stavoval sa.

(9) Súd podľa § 29 ods. 2 a ods. 3 CMP konanie nezastavil z dôvodu, že toto konanie sa mohlo začať aj bez návrhu a je potrebné v ňom pokračovať a zároveň z dôvodu, že prokurátorka so späťvzatím návrhu zo závažných dôvodov nesúhlasila. Súd považoval za potrebné v konaní pokračovať, pretože zo samotného návrhu na jeho začatie vyplýva, že navrhovateľka pre svoj vek, zdravotný stav a správanie samotného opatrovanca nemôže riadne plniť svoje úlohy, ktoré pre ňu vyplývajú z ustanovenia za opatrovníka i s tým súvisiacich právnych predpisov, čo bolo potrebné v konaní dôsledne preveriť. I z prebiehajúceho trestného stíhania opatrovanca pre trestný čin, ktorého sa mal dopustiť práve na navrhovateľke vyplýva dôvodnosť preverenia, či môže alebo nemôže navrhovateľka naďalej riadne vykonávať svoju funkciu opatrovníka. Ak by súd konanie zastavil, nebolo by možné riadne preskúmať, či je v záujme opatrovanca, aby ho naďalej zastupovala a spravovala jeho majetok navrhovateľka – jeho matka, či je v jeho záujme, aby funkciu opatrovníka vykonávala iná osoba, najmä jeho príbuzný, respektíve ak by sa taká osoba nezistila, tak obec, v ktorej má trvalé bydlisko.

(10) Po vyhlásení uznesenia o nezastavení konania súd na pojednávaní vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi a vypočul navrhovateľku. Následne pojednávanie odročil na 05.08.2025 z dôvodu, že navrhovateľka uviedla osobu, ktorá by mohla prichádzať do úvahy ako opatrovník pre prípad jej odvolania z funkcie. Zároveň súd považoval za potrebné zistiť, či a akým spôsobom navrhovateľka spolupracuje so zariadením poskytujúcim sociálnu starostlivosť opatrovancovi.

(11) Na pojednávaní dňa 05.08.2025 súd doplnil dokazovanie ďalšími listinnými dôkazmi a opätovne vypočul navrhovateľku k ďalším podstatným skutočnostiam. Nato súd umožnil účastníkom a prokurátorku urobiť záverečné vyjadrenia a vo veci rozhodol.

(12) Z dôkazov vykonaných na pojednávaniach súd pre potreby rozhodnutia vo veci zistil nasledujúci skutkový stav:

(13) Z vyjadrenia mesta Bánovce nad Bebravou na čísle listu spisu (ďalej len „č.l.“) 26 vyplýva, že mesto nesúhlasí s ustanovením za opatrovníka opatrovancovi. Opatrovníkom by mohli byť súrodenci opatrovanca. Opatrovníčka – navrhovateľka sa mala hanlivo až pejoratívne vyjadrovať na adresu mesta a jeho zamestnancov.

(14) Z nesúhlasu s ustanovením za opatrovníka na č.l. 33 a 35 vyplýva, že ani brat, ani sestra opatrovanca nesúhlasia s ustanovením za opatrovníka.

(15) Z podstatného obsahu pripojeného spisu tunajšieho súdu 29Ps/2/2025, najmä z uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia na č.l. 15 a uznesenia o zastavení konania na č.l. 52 vyplýva, že opatrovanec bol trestne stíhaný z dôvodu, že od 07.03.2024 do 20.12.2024 mal najmä pod vplyvom alkoholu spôsobovať navrhovateľke fyzické a psychické utrpenie rôznym spôsobom konania, vrátane opakovaného fyzického napadnutia, čo malo u nej vzbudiť dôvodnú obavu o jej život a zdravie a strach z neho. Najmä z tohto dôvodu podala Okresná prokuratúra Bánovce nad Bebravou dňa 28.01.2025 návrh na zmenu opatrovníka opatrovancovi. Konanie o tomto návrhu bolo zastavené uznesením zo dňa 11.02.2025 č.k. 29Ps/2/2025-52 pre prekážku veci začatej.

(16) Z podstatného obsahu pripojeného spisu tunajšieho súdu BN-6Ps/4/2022, najmä z rozsudku na č.l. 90 vyplýva, že spôsobilosť na právne úkony opatrovanca bola predmetným rozsudkom zo dňa 23.08.2023 obmedzená, vrátane samostatného hospodárenia s financiami s výnimkou čiastky do 100 € mesačne a do 10 € jednorazovo. Bola mu ustanovená opatrovníčka – navrhovateľka. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 29.09.2023.

(17) Z oznámenia Centra sociálnych služieb Bánovce nad Bebravou na č.l. 43 vyplýva, že opatrovanec je prijímateľom sociálnej služby od 16.01.2025, pričom umiestnený u nich bol 16.02.2025 pro prepustení z liečenia. Pobyt v zariadení je pre neho náročný, pretože má problém prispôbiť sa a rešpektovať pravidlá. Býva podráždený až agresívny na matku i na personál. Izoluje sa, nezúčastňuje sa žiadnych aktivít ani podujatí, vyjadruje sa, že nie je chorý a do zariadenia nepatrí. O umiestnenie požiadala navrhovateľka, ktorá mu potrebnú starostlivosť a dodržiavanie liečebného režimu nedokázala zabezpečiť. Opatrovanca navštevuje sporadicky, väčšinou v areáli zariadenia. Robí mu drobné nákupy napriek zdravotným problémom. Ak nemôže prísť, komunikujú s opatrovancom prostredníctvom telefónu. Navrhovateľka so zariadením spolupracuje, no určité skutočnosti si viackrát overuje a nie vždy dôveruje ich práci. Stáva sa, že sa ich snaží usmerniť a presvedčiť o správnosti svojho názoru – nesúhlasila s liekovou terapiou, ktorú určil lekár. Zastupovanie opatrovanca je pre ňu náročné a vyčerpávajúce.

(18) Z úradného záznamu na č.l. 48 vyplýva, že p. H., ktorú navrhovateľka označila ako potenciálnu opatrovníčku nesúhlasila s ustanovením do funkcie opatrovníka pre opatrovanca.

(19) Z uznesenia OR PZ Bánovce nad Bebravou ČVS: ORP-163/VYS-BN-2024 zo dňa 30.06.2025 na č.l. 50 vyplýva, že trestné stíhanie opatrovanca pre skutok stručne uvedený v odseku 15 odôvodnenia tohto uznesenia bolo postúpené Okresnému úradu v Bánovciach nad Bebravou, ktorý je príslušný na prejednanie priestupku. Z odôvodnenia uznesenia vyplýva, že navrhovateľka mala byť vyšetrená v trestnom konaní znalcom z odboru psychológia, pričom vyšetrenie odmietla. Znalec u nej zistil vleklú patoplastickú rodinnú situáciu, kde psychický stav syna (opatrovanca) s pribojnosťou až direktivitou poškodenej (navrhovateľky) vytvára alebo podnecuje konflikty medzi nimi, keďže žijú v jednej spoločnej domácnosti. Konflikty eskalujú situačne až do vulgarizmov a fyzických potyčiek. Opatrovanec je v dispenzári psychiatra, má diagnostikovaný chronický alkoholizmu v terminálnom štádiu s organickými zmenami osobnosti v dôsledku nadmerného konzumu alkoholu, pod ktorého vplyvom môže byť agresívny a nebezpečný pre spoločnosť. Uložené ochranné protialkoholické liečenie u neho neplnilo svoj účel. Opatrovanec bol opakovane hospitalizovaný v Psychiatrickej nemocnici Veľké Zálužie, naposledy od 28.06.2023 do 07.03.2024. Navrhovateľka má tendenciu ku kolísavému kritickému hodnoteniu syna, kedy na jednej strane hľadá riešenie pre aktuálnu situáciu s ním, na druhej strane prechádza z kritiky k ľútosťovosti a opačne, čo môže viesť k tomu, že bude situáciu riešiť nekonzistentne. Psychický stav a vývin rodinnej situácie je rizikový z hľadiska pretrvávania patoplastickej klímy, labilizovaného psychického stavu opatrovanca, ktorý má diagnostikovaný chronický alkoholizmus v terminálnom štádiu s organickými zmenami osobnosti v dôsledku nadmerného konzumu alkoholu, pod vplyvom ktorého môže byť agresívny a nebezpečný pre spoločnosť. Správanie opatrovanca je rizikové z hľadiska abnormalít a dysregulácií správania s negatívnym dopadom na vzťahovanie sa k osobe matky a schopnosť adaptívne fungovať v spoločnej domácnosti. Z obsahu odôvodnenia vyplýva, že opatrovanec bol viackrát podozrivý z násilného správania voči navrhovateľke. Vyplýva z neho aj, že navrhovateľka v trestnom konaní tvrdila, že opatrovanca nenávidí, teraz mu odpúšťa, nemala z neho strach, kým ju neudrel, nerešpektuje ju, nepočúva, stačí, že sa na neho zaženie alebo zdvihne barle a on ju začne udierať, pokiaľ by ju neohrozoval, môže u nej ďalej bývať... Súdu sa v trestnom konaní pri rozhodovaní o väzbe opatrovanca javilo, že navrhovateľka opatrovanca sleduje, usmerňuje a upozorňuje, čo vzhľadom na jeho vek a psychický stav sa javí ako obťažujúce a stresujúce, čoho logickým dôsledkom môže byť i nezvládnutie situácie a vznik konfliktu medzi navrhovateľkou a opatrovancom.

(20) Z výpovede navrhovateľky na pojednávaní vyplýva, že opatrovanec bol agresívny pod vplyvom alkoholu, keď bol doma, ale je v zariadení a všetko je v poriadku. Berie lieky, nepije, zavolá jej, keď

niečo potrebuje (toto uviedla navrhovateľka dňa 06.05.2025 – pozn. súdu). Domáhal sa ísť domov, ale by pokračovalo to, čo predtým. On si vybral aj 1 000 €, hoci nemohol a navrhovateľka o tom nevedela, nemal zapísané obmedzenie spôsobilosti na právne úkony v občianskom preukaze. U nej býval zadarmo a stravoval sa. Ona je plne spôsobilá na práve úkony a netrpí duševným ochorením. Ona podpisovala zmluvu, na základe ktorej je opatrovanec v dome opatrovateľskej starostlivosti. V Pezinku, kde bol v nemocnici, trvali na tom, že môže byť prepustený len do zariadenia. V nemocnici nespoločupracoval. Ona sa s opatrovancom stretáva. V zariadení by sa mal tri mesiace adaptovať. Ona by aj bola rada, keby aj prišiel a potom sa tam vrátil. Ona mu dopláca za pobyt 30 €, pokiaľ má peniaze, tak mu dopláca za lieky. Po troch mesiacoch sa prispôsobí tomu, aká s ním bude situácia. Keby v zariadení povedia, aby tam ostal, tak ona by súhlasila. So zariadením spolupracuje. Chcela by, aby tam ostal, inak by znovu vhuhol do starého života. Bol tam problém s platobnou kartou, ale tú stále má a nechce jej ju dať. Nastavená je tak, že nemôže vyberať viac ako 10 € denne a 100 € mesačne. Kupuje si najmä sladkosti, lebo má cukrovku. On pod vplyvom alkoholu doma zúrila, ona sa ho bála. Problém je, že opatrovanec nechce užívať lieky, tvrdí, že nie je obmedzený, chce to zrušiť. Po návrate domov by určite pil alkohol a vyhodil by lieky do suda a pil by litre rumu. On ju udrel aj keď ho prišla navštíviť, lebo mu nedonesla alkohol, ktorý pýtal. Ona sa rozumovo cíti na vykonávanie funkcie, len nevládze chodiť. Opatrovanec konzumoval doma alkohol viac ako desať rokov. Keby mu vzala fľašu, veľmi zle by s ňou bolo, nemohla by mu zabrániť. Nemala odvahu zabrániť mu konzumovať alkohol. Nedal si povedať. Ju nenávidí, lebo mu bráni v alkohole. Ona ho nevedela skôr dať do domova sociálnych služieb, pomohli jej v Pezinku. Súhlas s umiestnením skôr nedala, nebolo to voľné. Navrhovateľka nevedela uviesť, čo bude po 16.08.2025, dokedy má opatrovanec zmluvu o poskytovaní sociálnej služby. Nevie, nepovedali jej, aj tam volala, ale jej nedvihali. Nevie, čo s ním zamýšľajú, nevie, čo s ním zamýšľa ona. Nevie, čo bude. Vyšetrovaný sa nevie prispôbiť, chce ísť domov. Pokúša sa dostať k omamným látkam. Pýtal od nej peniaze. Dáva si kupovať frankovku. Našla mu aj fľašu toluénu. Ona mu dáva 5 € na vodu, občerstvenie, ale on si kúpi, čo chce, stále kupuje a pýta sladké, hoci má cukrovku. Ona mu peniaze dá, keď pýta. Málokedy má na sebe svoje oblečenie. Ona nič nerobila ohľadom predĺženia zmluvy na dobu neurčitú. Nepýtala sa, čo bude ďalej, až deň pred pojednávaním sa snažila neúspešne dovolať. Ona nevládze chodiť, používa pomôcku pre chôdzu, má lieky na srdce, na tlak, má diabetes. Mala boreliózu. Dá sa to zvládať, doma je pokoj, je rada, že je opatrovanec preč. On má veľa liekov a nechce ich brať. Ona nevie, či by ich mal brať alebo nie. Odmietol zostať v nemocnici v čase, keď už bol v centre sociálnych služieb. Bojí sa, že tajne pije Alpu. On jej škaredo povie, že on nepije. Iným klientom dal svoju bankovú kartu, ona ju musela potom zablokovať. V máji trikrát kupoval litrovú Alpu, čo on odtajil. Donesie mu cukrovinky, ktoré on poje. Opatrovanec poukazuje na to, že druhí pijú, že sú šibnutí a lieky neberú. Keď ho bola navštíviť, on sa na ňu osopil, aj ju udrel. Ona je jeho matka a má len jeho. Ona dáva opatrovancovi 5 €, keď si ich vypýta, ale už nekontroluje, čo si za ne kúpi. Povedal jej, že si kupuje sladkú vodu. Je si vedomá, že je diabetik a berie trinásť liekov. Oni na neho naliehajú, aby bral lieky. Ju by nerešpektoval. Vyhrážali sa mu, že mu nepredžia zmluvu v centre sociálnych služieb, že ho tam nechcú. Ona nevie, čo by spravila, keby ho prepustili. S predĺžením zmluvy by ona súhlasila. Poprela, že by nesúhlasila s liekovou terapiou, len interpretovala lekára, ktorý mal povedať, že mu lieky škodia. Ona trvala na tom, aby mu niektoré lieky boli zredukované. Ona sa bojí, keby príde opatrovanec domov. Keď príde domov, nebude brať lieky. Keby mala záruku, že sa zmení, tak by ho vzala. Ona si už na veľa vecí ani nespomenie vo svojom veku, chodí ale autom a sluch aj zrak „má potvrdené“. Opatrovanec je v poradovníku v cirkevnom zariadení v Nitre, ale nie je nádej, že by sa doň dostal. Navrhovateľka uviedla aj „Ja sa bojím, že mu nepredžia tú zmluvu. On nie je konfliktný, čo si dovoľí voči mne, to je pre neho norma, to som povinná trpieť, ale on si to nevedomuje, to už je ten jeho chorý mozog.“

(21) Na takto zistený skutkový stav súd aplikoval nasledujúce právne predpisy:

(22) Podľa § 10 ods. 1 až ods. 3 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“) ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony. Ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí. Súd pozbavenie alebo obmedzenie spôsobilosti zmení alebo zruší, ak sa zmenia alebo ak odpadnú dôvody, ktoré k nim viedli.

(23) Podľa § 26 OZ pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za nich ich zákonní zástupcovia.

(24) Podľa § 27 ods. 2 OZ zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

- (25) Podľa § 27 ods. 3 OZ ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadnej jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1).
- (26) Podľa § 28 OZ ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.
- (27) Podľa § 275 CMP súdom ustanovený opatrovník vykonáva svoje práva a povinnosti riadne a dbá na pokyny súdu.
- (28) Podľa § 276 CMP súd odvolá opatrovníka z výkonu funkcie na jeho návrh.
- (29) Podľa § 277 ods. 1 CMP súd dohliada na spôsob výkonu funkcie opatrovníka.
- (30) Podľa § 277 ods. 2 CMP Súd opatrovníka odvolá, ak stratí spôsobilosť na výkon funkcie, porušuje povinnosti, zneužíva svoje práva alebo z iných vážnych dôvodov.
- (31) Podľa § 274 ods. 2 CMP v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.
- (32) Podľa § 93 vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy súd uloží opatrovníkovi, ktorý bol ustanovený osobe pozbavenej spôsobilosti na právne úkony alebo obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony, povinnosť predkladať súdu najmenej dvakrát do roka správy o opatrovancovi a správy o nakladaní s jeho majetkom v lehotách, ktoré určí.
- (33) Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov základnou úlohou obce pri výkone samosprávy je starostlivosť o všestranný rozvoj jej územia a o potreby jej obyvateľov. Obci pri výkone samosprávy možno ukladať povinnosti a obmedzenia len zákonom a na základe medzinárodnej zmluvy.
- (34) Podľa § 251 ods. 1 CMP trovy dôkazov platí štát.
- (35) Podľa § 52 CMP žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania, ak tento zákon neustanovuje inak.
- (36) Podľa § 55 CMP súd môže náhradu trov konania priznať aj vtedy, ak je to s ohľadom na okolnosti prípadu spravodlivé.
- (37) Podľa § 57 CMP o povinnosti nahradiť trovy konania, ak nejde o trovy konania štátu, rozhoduje súd len na návrh.
- (38) Súd na základe výsledkov vykonaného dokazovania, po ich zhodnotení a po aplikácii citovaných právnych predpisov dospel k nasledujúcim záverom.
- (39) Navrhovateľka je opatrovníčka opatrovanca, je jeho matkou. Opatrovanec sa k nej v minulosti správal a naďalej sa k nej správa verbálne i fyzicky násilne. Ona má tendenciu jeho správanie zľahčovať a ospravedlňovať, je však zrejmé, že korigovať ho nedokáže. Má pocit, že z dôvodu, že je jeho matka, musí jeho správanie znášať. V prípade, ak by opatrovanec nebol v zariadení sociálnej starostlivosti, nevie, čo by s ním bolo. Má obavu z toho, že by sa mohol vrátiť do spoločnej domácnosti. Keď si vypýta, dáva mu menšie sumy peňazí, hoci sa domnieva, že ich použije na nákup Alpy, ktorú následne konzumuje. Má tendenciu spochybňovať liekovú terapiu opatrovanca. Z vykonaného dokazovania vyplýva aj, že spoločné bývanie navrhovateľky a opatrovanca je patologické, z dôvodov na oboch stranách dochádza medzi nimi ku konfliktom, ktoré sa končia nezriedka fyzickým násilím. K fyzickému násiliu zo strany opatrovanca voči navrhovateľke podľa navrhovateľky došlo aj po jeho umiestnení v centre sociálnych služieb. Z odpovede Centra sociálnych služieb Bánovce nad Bebravou vyplýva, že pobyt opatrovanca v zariadení má charakter pobytu na dobu určitú do 16.08.2025. Navrhovateľka ešte 05.08.2025 nevedela, či jeho pobyt v zariadení bude pokračovať a neurobila žiaden efektívny úkon smerujúci k predĺženiu jeho zmluvy, hoci má povinnosť aj pri zabezpečovaní sociálnej starostlivosti za neho konať. V neposlednom rade má navrhovateľka aj vyšší vek, čo samo osebe síce nie je kontraindikáciou vykonávania funkcie opatrovníka, ale popri tom má aj problémy s pohybom a lieči sa z viacerých ochorení. Hoci sama prejavuje vôľu vykonávať aj naďalej funkciu opatrovníka, súd vzhľadom k jej vzťahu s opatrovancom poznačeným viacerými násilnými epizódami a negatívnym vplyvom opatrovanca na navrhovateľku, vzhľadom k nezvládnutiu alkoholizmu opatrovanca (v zmysle zabránenia prístupu k alkoholu – dáva mu peniaze, hoci si je vedomá, že ich minie na kúpu Alpy) i vzhľadom k nedostatočne efektívnemu prístupu k zabezpečeniu sociálnej starostlivosti o vyšetrovaného (ešte 05.08.2025 nevedela, aký bude osud starostlivosti o opatrovanca po 16.08.2025) dohľadom v zmysle § 277 ods. 1 CMP zistil, že sú tu dané vážne dôvody na odvolanie navrhovateľky z funkcie opatrovníka. Súd považuje za potrebné navrhovateľke pripomenúť, že nehodnotí jej konanie ako matky opatrovanca (súd má za to, že vo vzťahu k opatrovancovi koná najlepšie, ako vie). Hodnotí len jej úkony pri zastupovaní vyšetrovaného a spravovaní jeho majetku. Najmä vplyv vyšetrovaného na navrhovateľku a jej pocit, že mu musí ako matka vyhovieť („ja som povinná trpieť“), ju negatívne ovplyvňuje pri riadnom

plnení si povinností opatrovníka osoby, ktorej spôsobilosť na právne úkony je obmedzená. Súd dospel k záveru, že v tomto prípade bude funkciu opatrovníka lepšie vykonávať osoba, ktorá bude schopná vyhodnotiť záležitosti opatrovanca s väčším odstupom ako jeho matka a ktorá bude schopná lepšie odolať pri svojich rozhodnutiach tlaku opatrovanca. Keďže navrhovateľka bola ustanovená do funkcie opatrovníka rozsudkom zo dňa 23.08.2023 č.k. BN-6Ps/4/2022-90, týmto rozsudkom dochádza k zmene uvedeného rozsudku v častiach, v ktorých došlo k ustanoveniu opatrovníčky do funkcie a vymedzeniu jej povinností.

(40) Keďže spôsobilosť na právne úkony opatrovanca je naďalej obmedzená, súd mu musí ustanoviť nového opatrovníka. Opatrovníkom má byť v súlade s § 27 ods. 3 OZ najmä príbuzný osoby alebo iná osoba spĺňajúca podmienky pre ustanovenie za opatrovníka. Súd dôsledne skúmal, či je taká osoba, ktorá by zákonné podmienky spĺňala. Brat ani sestra opatrovníka s ustanovením do funkcie nesúhlasili. Rovnako nesúhlasila ani sesternica opatrovanca. Fyzickú osobu nemožno do funkcie opatrovníka ustanoviť proti jej vôli a bez jej súhlasu. Iných príbuzných či iné vhodné fyzické osoby, ktoré by súd mohol do funkcie ustanoviť, sa zistiť nepodarilo.

(41) V takom prípade ako ultima ratio (posledná možnosť) prichádza do úvahy ustanovenie tzv. „verejného opatrovníka“. Tým je obec, na území ktorej má opatrovanec trvalé bydlisko alebo zariadenie s právnou subjektivitou. O ustanovení zariadenia, v ktorom je opatrovanec v čase vyhlásenia tohto rozsudku umiestnený, do funkcie opatrovníka súd neuvažoval, pretože so zariadením je opatrovanec v právnom vzťahu na základe zmluvy a ustanovenie do funkcie opatrovníka by prinášalo množstvo kolíznych situácií. Preto prichádza v tomto prípade do úvahy už len ustanovenie obce (mesta), na území ktorého má opatrovanec trvalé bydlisko, do funkcie opatrovníka. Týmto mestom je mesto Bánovce nad Bebravou. V tomto prípade síce má mesto právo vyjadriť nesúhlas s takýmto ustanovením, avšak jeho nesúhlas nebráni ustanoveniu. Povinnosť mesta vykonávať funkciu opatrovníka vyplýva z ustanovenia § 27 ods. 3 OZ v spojení s § 1 ods. 2 zákona o obecnom zriadení. Vykonávanie funkcie opatrovníka spadá pod starostlivosť o potreby obyvateľov obec (mesta). Rozhodnutia najvyššieho súdu, na ktoré mesto vo svojom vyjadrení poukazuje, sa netýkajú opatrovníctva orgánu miestnej správy podľa § 27 ods. 3 OZ. Otázka súhlasu alebo nesúhlasu orgánu miestnej správy s vykonávaním funkcie opatrovníka bola už v minulosti riešená a vyriešená tak, že súhlas potrebný nie je (R 54/1984, R 45/1985, R 50/1985, Zbierka IV. s. 424). Ani novšie rozhodnutia súdov sa od tohto právneho názoru neodkláňajú. Žiadna osoba, ktorá musí mať opatrovníka, nemôže bez opatrovníka ostať. Preto, ak niet inej možnosti, musí túto funkciu vykonávať orgán miestnej správy. Relevantný nie je ani vzťah matky opatrovanca s mestom, respektíve s jeho zamestnancami.

(42) V súlade s § 274 ods. 2 CMP súd vymedzil rozsah opatrovníckych práv a povinností odkazom na rozsah obmedzenia spôsobilosti na právne úkony. Opatrovník bude povinný zastupovať opatrovanca a spravovať jeho majetok v takom rozsahu, v akom je jeho spôsobilosť na právne úkony obmedzená, pričom pri spravovaní majetku, ak nejde o bežnú vec, je potrebné v súlade s § 28 OZ schválenie súdu. Povinnosť podávať správy a záverečný účet vyplýva opatrovníkovi z ustanovenia § 93 Spravovacieho a kancelárskeho poriadku.

(43) O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 a § 57 CMP, na iné rozhodnutie ako na znášaní trov oboma účastníkmi súd žiaden spravodlivý dôvod nezistil, ani žiaden z účastníkov náhradu trov konania nepožadoval.

Poučenie:

29Ps/1/2025

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na súde, ktorý ho vydal.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, uvedenie spisovej značky) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má uvedenú vadu, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy.